

Voorjaarsnota 2026

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	4
Aanbieding	5
Financieel totaaloverzicht	6
Programma 1	7
Programma 2	8
Programma 3	10
Programma 4	11
Programma 5	12
Algemene dekkingsmiddelen	14
Investerings	16
Onzekerheden, risico's en kansen	18
Scenario's Voorjaarsnota	21
Bijlage: Bezuinigingen	24

Aanbieding

Inleiding

Met deze Voorjaarsnota zijn we erin geslaagd om het financiële perspectief van de gemeente Oude IJsselstreek voor de komende jaren gezond te houden. Het financieringsbeleid vanuit het rijk is ongewis en de opgaven die we als lokale overheid hebben om te zorgen voor een fijne en leefbare omgeving zijn belangrijk. Dit betekent dat we forse keuzes moeten maken; iedere euro kunnen we maar één keer uitgeven. Deze Voorjaarsnota is richtinggevend voor onze begroting voor de komende jaren. Voor de totstandkoming is een proces uitgelijnd dat we hieronder toelichten. Input vanuit onze inwoners heeft gezorgd voor verfijning van een eerste groslijst met bezuinigingsvoorstellen, die door de ambtelijke organisatie is samengesteld. Het college heeft kritisch gekeken naar een realistisch pakket met maatregelen, die de samenleving zo min mogelijk raken en recht doen aan de onderzoeksresultaten. Geen eenvoudige opgave, maar wel een pakket dat ingezet kan worden als het financiële tij niet gaat keren. Gelukkig zijn de berichten vanuit Den Haag voorzichtig positief. Bereidden we ons eerder voor op een ravijnjaar met tekorten oplopend tot 6 mln euro, inmiddels zijn er aanwijzingen dat de taakstelling terugloopt tot circa 2 mln euro. In deze nota schetsen we twee scenario's die leiden tot een sluitende begroting.

Bezuinigingstraject

De gemeente staat voor de opgave om structureel te bezuinigen. Om hier op een zorgvuldige en toekomstgerichte manier invulling aan te geven, is een breed bezuinigingstraject gestart. Dit traject bestaat uit drie samenhangende sporen, die elkaar aanvullen en versterken.

In het eerste spoor voerde de ambtelijke organisatie in het najaar van 2024 een quick-scan uit. Dit betrof een technische verkenning waarbij een breed palet aan mogelijke bezuinigingsopties in beeld werd gebracht. De uitkomsten van deze scan boden een eerste inzicht in waar kansen lagen om efficiënter te werken of kosten te reduceren.

Parallel daaraan werd het tweede spoor opgestart: een participatietraject waarin u als raad actief werd meegenomen in het nadenken over mogelijke keuzes en scenario's. Ook de samenleving werd betrokken: inwoners, maatschappelijke organisaties en andere belanghebbenden kregen de gelegenheid om mee te denken en eigen ideeën aan te dragen voor besparingen of andere vormen van doelmatiger beleid. We constateren dat de uitkomsten van de enquête niet altijd overeenkomen met de opmerkingen die gemaakt zijn bij het Proatpunt, maar dat inwoners over de hele linie belang hechten aan zorg en veiligheid en een efficiënte gemeentelijke organisatie. De "ongewogen" onderzoeksresultaten zijn toegevoegd als separate bijlagen.

Het derde spoor richt zich op het ontwikkelen van creatieve oplossingen en het zoeken naar slimmere manieren van werken. We zijn gestart te denken over alternatieve werkwijzen die effectiever of efficiënter zouden kunnen zijn. Dit is een doorlopend proces dat nog niet is afgerond.

Deze driesporenaanpak vormde de basis voor een breed en gedragen proces om tot verantwoorde keuzes te komen, met oog voor financiële duurzaamheid én kwaliteit van dienstverlening aan onze inwoners.

Bij de twee uitgewerkte scenario's is rekening gehouden met de effecten van de voorjaarsnota van het rijk. Daarbij kan het een interessante optie zijn om te kiezen voor een sluitend eerste jaar, afhankelijk van de meicirculaire.

Financieel totaaloverzicht

Totaaloverzicht (x € 1.000)		2026	2027	2028	2029
BGR	Saldo begroting 2025-2028	-5.853	-5.780	-6.021	-6.021
	effecten september circulaire	962	867	1.019	1.394
	effecten december circulaire	294	326	351	351
		-4.597	-4.587	-4.651	-4.276
VJN	totaal bezuinigingen	4.192	4.550	5.063	5.550
VJN	totaal onvermijdelijke ontwikkelingen	-427	-311	-314	-283
VJN	nieuw beleid	-85	-120	-75	-75
VJN	kapitaallasten nieuwe en aangepaste investeringen	0	-16	-36	-477
		-917	-484	-13	439
		nadelig	nadelig	nadelig	voordelig

Totaaloverzicht (x € 1.000)		2026	2027	2028	2029
VJN	Ingeschatte effecten Voorjaarsnota Rijk	3.000	3.000	0	0
		3.000	3.000	0	0
		voordelig	voordelig		

Bezuinigingen (x 1.000)					
1	De gemeente waar het goed wonen is	518	546	475	478
2	Een leefbare gemeente	1.216	931	981	931
3	De werkende gemeente	32	32	32	32
4	De dienstverlenende gemeente	0	80	80	80
5	Bedrijfsvoering/overhead	1.157	1.157	1.157	1.157
6	Algemene dekkingsmiddelen	1.269	1.804	2.338	2.872
	VJN totaal bezuinigingen*	4.192	4.550	5.063	5.550

*Zie bijlage bezuinigingen

Onvermijdelijke ontwikkelingen (x 1.000)					
1	De gemeente waar het goed wonen is	-99	-99	-99	-70
2	Een leefbare gemeente	-210	-110	-110	-110
3	De werkende gemeente	-16	-16	-16	-16
4	De dienstverlenende gemeente	0	0	0	0
5	Bedrijfsvoering/overhead	-102	-86	-89	-87
6	Algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	0
	VJN totaal onvermijdelijke ontwikkelingen	-427	-311	-314	-283

Nieuw beleid (x 1.000)					
1	De gemeente waar het goed wonen is	0	0	0	0
2	Een leefbare gemeente	-15	-50	-5	-5
3	De werkende gemeente	0	0	0	0
4	De dienstverlenende gemeente	0	0	0	0
5	Bedrijfsvoering/overhead	-70	-70	-70	-70
6	Algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	0
	VJN totaal nieuw beleid	-85	-120	-75	-75

Programma 1

Bezuinigingen

De uitkomst van het proces rondom de bezuinigingssporen wordt toegevoegd aan de voorjaarsnota. Zie de bijlage bezuinigingen voor een inhoudelijke toelichting en de risico's die we hierin nemen.

tkv	Bezuinigingen programma 1 (x 1.000)	2026	2027	2028	2029
8.3	Visie op kleine kernen	25	25	25	25
8.3	Versnellingsgelden woningbouw	25	50	75	75
8.1	Bestemmingsplannen	25	25	25	25
5.5	Gemeentelijke monumenten	25	25	25	25
8.3	Duurzaamheidsagenda	50	50	50	50
8.3	Energiearmoede	250	250	150	150
8.1	Plattelandsontwikkeling	16	16	16	16
8.1	Leges omgevingsvergunningen RO	11	11	11	11
8.3	Leges omgevingsvergunningen Bouwen	65	65	65	65
5.7	Investering oude IJsselzone (kapitaallasten)	4	7	11	14
5.7	Groenvoorzieningen(bloembollen)	22	22	22	22
	Totaal	518	546	475	478

Onvermijdelijke ontwikkelingen

tkv	Onvermijdelijke ontwikkelingen programma 1 (x 1.000)	2026	2027	2028	2029
5.7	Werkzaamheden groenvoorzieningen	-70	-70	-70	-70
2.1	Realiseren mobiliteitsprojecten	-29	-29	-29	0
	Totaal	-99	-99	-99	-70

5.7 Werkzaamheden groenvoorzieningen

In 2023 is besloten om de stijgende kosten uit de aanbesteding van het gazonmaaien op te nemen voor de duur van de overeenkomst, tot en met 2024. Inmiddels is er voor gekozen om het gazonmaaien niet in eigen beheer uit te voeren, waardoor de kostenstijging uit 2023 structureel is geworden.

2.1 Realiseren mobiliteitsprojecten

Het onderwerp Mobiliteit en Bereikbaarheid neemt een belangrijke positie in binnen de Regiodeal 2025-2028 die Rijk en Regio met elkaar hebben gesloten. Voor de kosten van de regionale aansturing van de projecten, inzet van de Logistiek makelaar en uitvoering van het project Slim en Schoon wordt in het tijdvak 2026-2028 een gemeentelijke bijdrage gevraagd.

Programma 2

Bezuinigingen

De uitkomst van het proces rondom de bezuinigingssporen wordt toegevoegd aan de voorjaarsnota. Zie de bijlage bezuinigingen voor een inhoudelijke toelichting en de risico's die we hierin nemen.

tkv	Bezuinigingen programma 2 (x 1.000)	2026	2027	2028	2029
5.1/5.3	Begroting basissubsidies	70	70	70	70
6.1	Bijdragen maatschappelijke initiatieven	31	31	31	31
6.1	Subsidieregeling maatschappelijk effect	15	30	30	30
6.1	Herijken subsidie sociaal werk	25	25	25	25
6.1	Clientervaringsonderzoek	20	20	20	20
6.5	Werkervaringspremie	40	40	40	40
6.5	Loonwaardemetingen	35	35	35	35
6.5	Maatschappelijke banen	180	180	180	180
6.751/2	Kaderen jeugdhulpplicht	300	350	400	400
6.821	Toekomstscenario kind en gezinsbescherming	100	150	150	100
6.811	Beschermd wonen (baten)	400	0	0	0
	Totaal	1.216	931	981	931

Onvermijdelijke ontwikkelingen

tkv	Onvermijdelijke ontwikkelingen programma 2 (x 1.000)	2026	2027	2028	2029
5.1	Combinatiefuncties/ buurtsportcoaches	-10	-10	-10	-10
6.91	Gemeenschappelijke regeling Sociaal Domein Achterhoek	-100	-100	-100	-100
6.22	Toegang tot jeugdhulp	-100	0	0	0
	Totaal	-210	-110	-110	-110

5.1 Sportbeleid en activering

Dit betreft de autonome bijdrage in de regeling Combinatiefuncties.

Het rijksdeel van deze cofinanciering daalt. De afspraken met de aanbieder van de Buurtsportcoaches liggen meerjarig vast. Daarom is deze aanpassing van het gemeentelijke deel noodzakelijk.

6.91 Gemeenschappelijke regeling Sociaal Domein Achterhoek

Sinds de decentralisatie van de Jeugdhulp en Wmo in 2015 werken de acht Achterhoekse gemeenten samen op het gebied van de inkoop en contractmanagement. De basis onder deze samenwerking is een samenwerkingsovereenkomst. Deze manier van samenwerken zorgt ervoor dat als er een besluit genomen wordt, dat dit door ieder college bekrachtigd moet worden, dat is omslachtig. Daarnaast is door het rijk in de Hervormingagenda opgenomen dat Jeugdhulpregio's verplicht samen moeten werken op (specialistische) inkoop van jeugdhulp en bijbehorende administratieve processen. Deze samenwerking moet als basis een centrumregeling, bedrijfsvoeringsorganisatie of openbaar lichaam zijn.

6.22 Toegang tot jeugdhulp

In 2025 is een gat ontstaan tussen de begroting en de door Buurtzorg Jong gevraagde subsidie. De oorzaak hiervan is dat bij de begroting 2025 geen rekening gehouden was met de indexering van de tarieven van Buurtzorg Jong. Daarnaast was die indexering om verschillende redenen erg hoog. Met Buurtzorg Jong is afgesproken dat de verhoging van de subsidie incidenteel zou zijn en zij zouden inzetten op het verlagen van de kosten. Dit is in 2025 voor een deel, maar nog niet volledig, gelukt. In 2026 is om die reden is incidenteel in 2026 nog een extra bedrag benodigd.

Nieuw beleid

tkv	Nieuw beleid programma 2 (x 1.000)	2026	2027	2028	2029
5.1	Sportstimulering regionaal	0	-35	0	0
5.3	Bijdrage CEPA	-15	-15	-5	-5
	Totaal	-15	-50	-5	-5

5.1 Sportbeleid en activering

De regio Achterhoek stelt een regionale wielstrategie op in 2025. Onderdeel daarvan zijn enkele wielerevenementen in de regio. Daarom is ook onze gemeente beoogd organisator van één wielerevenement. In 2027 organiseert de gemeente Oude IJsselstreek waarschijnlijk de SIMAC ladies tour.

5.3 Cultuur- presentatie, productie en participatie

'Kwartiermaker Cultuurregio' (incidenteel voor '25-'27)

De Achterhoek is door het Rijk aangemerkt als Cultuurregio. Ook wordt de samenwerking tussen acht gemeenten in het Cultuur- en Erfgoedpact Achterhoek dit jaar verder bekrachtigd in een bestuurlijk akkoord Cultuur & Erfgoed Achterhoek. Om de ambities uit dit bestuurlijk akkoord waar te maken stelt de Cultuurregio Achterhoek een regionale kwartiermaker aan. Per gemeente is daarvoor een bijdrage van 10.000 euro per jaar nodig.

De nieuwe CEPA-periode is begonnen. Om in deze periode vergelijkbare resultaten te kunnen boeken moet per gemeente de bijdrage worden verhoogd. Die was in de afgelopen jaren gelijk gebleven.

Gemeente Oude IJsselstreek is penvoerder, dus dat betekent een verhoging aan de opbrengsten kant (bijdrage regio gemeenten) en aan de uitgaven kant (subsidie CEPA). Per saldo voor Oude IJsselstreek een stijging van 5000 euro.

Programma 3

Bezuinigingen

De uitkomst van het proces rondom de bezuinigingssporen wordt toegevoegd aan de voorjaarsnota. Zie de bijlage bezuinigingen voor een inhoudelijke toelichting en de risico's die we hierin nemen.

tkv	Bezuinigingen programma 3 (x 1.000)	2026	2027	2028	2029
3.4	Economische initiatieven	32	32	32	32
	Totaal	32	32	32	32

Onvermijdelijke ontwikkelingen

tkv	Onvermijdelijke ontwikkelingen programma 3 (x 1.000)	2026	2027	2028	2029
3.3	Markten	-16	-16	-16	-16
	Totaal	-16	-16	-16	-16

3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen

De uitgaven voor Markten zijn al jaren hoger dan begroot. De marktgelden zijn de afgelopen jaren niet geïndexeerd.

Met de aanpassing van 16.0000 euro wordt deze meer in lijn gebracht met de werkelijkheid.

Programma 4

Bezuinigingen

De uitkomst van het proces rondom de bezuinigingssporen wordt toegevoegd aan de voorjaarsnota. Zie de bijlage bezuinigingen voor een inhoudelijke toelichting en de risico's die we hierin nemen.

tkv	Bezuinigingen programma 4 (x 1.000)	2026	2027	2028	2029
1.1	VNOG	0	50	50	50
1.2	Wet goed verhuurderschap	0	30	30	30
	Totaal	0	80	80	80

Programma 5

Bezuinigingen

De uitkomst van het proces rondom de bezuinigingssporen wordt toegevoegd aan de voorjaarsnota. Zie de bijlage bezuinigingen voor een inhoudelijke toelichting en de risico's die we hierin nemen.

tkv	Bezuinigingen programma 5 (x 1.000)	2026	2027	2028	2029
0.4	Bestuurlijke representatie	5	5	5	5
0.1	Reis- en verblijfkosten bestuur	1	1	1	1
0.1	Rekenkamer	4	4	4	4
0.8	Onvoorzien	50	50	50	50
0.1	Wethouderspensioenen	177	177	177	177
0.4	Communicatie uitbesteed werk	20	20	20	20
0.8	Personeel en bestuur	650	650	650	650
DIV	Eigen vermogen t.b.v. dekking kapitaallasten	250	250	250	250
	Totaal	1.157	1.157	1.157	1.157

Toelichting op post "Eigen vermogen t.b.v. dekking kapitaallasten"

In het eigen vermogen wordt onderscheid gemaakt tussen de algemene reserve en de bestemmingsreserves. Die laatste zijn -zoals de term al aangeeft- reserves waaraan de raad een bepaalde bestemming heeft gegeven. Dat is bij de algemene reserve niet zo. Dit is in feite de algemene "spaarpot" van de gemeente, die ook bedoeld is om risico's af te dekken. Samen met de stille reserve en het jaarresultaat vormt de algemene reserve de weerstandscapaciteit, meer informatie hierover is te vinden in de jaarstukken 2024 paragraaf weerstandsvermogen. Het overgrote deel van de weerstandscapaciteit wordt bepaald door de algemene reserve.

In het kader van risicomanagement gaat het hierbij om het afdekken van zogenaamde restrisico's, oftewel risico's die overblijven nadat eventuele maatregelen zijn getroffen om ze te beperken. Hoe hoog deze buffer moet zijn, daar zijn geen harde normen voor, als richtlijn wordt wel gehanteerd dat het voldoende is als het minimaal 1,0 is. Op dit moment is de norm die wij ons als gemeente voor dit zogenaamde weerstandsvermogen hebben gesteld 2,0 ofwel 200%: voor elk risico dat we inschatten, willen we minimaal het dubbele aan weerstandscapaciteit hebben.

Het is denkbaar dat een situatie ontstaat waarin er voldoende comfort is om een minder grote buffer dan 2,0 aan te houden. Bijvoorbeeld als ons risicomanagement wordt versterkt waardoor we beter zicht hebben op risico's en hoe we die beheersen.

In zo'n scenario ontstaat ruimte om de algemene reserve anders in te zetten, namelijk om voor een bepaald bedrag een bestemmingsreserve te vormen, die jaarlijks gedeeltelijk vrijvalt ter dekking van afschrijvingslasten van bepaalde investeringen. In feite wordt zo -via een omweg omdat dat volgens het BBV zo moet- een investering gedekt uit de reserve.

Als besparingsoptie is gerekend met een onttrekking aan de algemene reserve van een fictief bedrag van € 5 miljoen, dat aan een nieuwe bestemmingsreserve wordt toegevoegd en in 20 jaar vrijvalt en daarmee dan jaarlijks € 250.000 aan afschrijvingskosten dekt. Dit betekent dan dus dat de algemene reserve met € 5 miljoen afneemt. Ceteris paribus ten opzichte van de jaarstukken 2024 betekent dit vervolgens dat het weerstandsvermogen zou dalen van circa 2,0 naar circa 1,7. In werkelijkheid moet een bedrag specifiek aan een bepaalde investering gelinkt worden, evenals de afschrijvingstermijn, het voorbeeld is louter illustratief om de werking en potentieel aan te geven en niet bedoeld als exact bedrag.

Onvermijdelijke ontwikkelingen

tkv	Onvermijdelijke ontwikkelingen programma 5 (x 1.000)	2026	2027	2028	2029
0.1	Gemeenteraad, accountantskosten	-97	-82	-82	-82
0.8	Informatieveiligheid en privacy	-5	-4	-7	-5
	Totaal	-102	-86	-89	-87

0.1 Gemeenteraad accountantskosten

De jaarlijkse totale kosten voor de uitvoering van accountantsdiensten zullen vanaf 2026 structureel 82.000 euro meer bedragen. Voor de initiële werkzaamheden (nulmeting) in het eerste jaar verwachten wij aanvullend een factuur van 15.000 euro.

0.8 informatieveiligheid en privacy

Kleinere bijstellingen op basis van de laatste inzichten, met name voor een hoger budget rond Ensia en WPG audits.

Nieuw beleid

tkv	Nieuw beleid programma 5 (x 1.000)	2026	2027	2028	2029
0.1	Bestuurskosten	-5	-5	-5	-5
0.8	Artificial Intelligence (AI)	-65	-65	-65	-65
	Totaal	-70	-70	-70	-70

0.1 Bestuur

Lobby wordt steeds belangrijker, zie bijvoorbeeld de ontwikkelingen in het sociaal domein en het ravijnjaar. Lobby is krachtiger als je opschaaft en niet als gemeente alleen doet. Verschillende gemeenten zijn naast de VNG steeds meer verenigd in allerlei zelfstandige platforms zoals de G4, G40, M50, P10 en K80. Voor Oude IJsselstreek is de M50 een logisch netwerk om bij aan te sluiten. Hierin zijn middelgrote gemeenten (30.000-80.000 inwoners) vertegenwoordigd. Onlangs heeft de voorzitter van de M50 onze gemeente uitgenodigd voor deelname. De verwachting is dat Oude IJsselstreek deel gaat nemen aan de M50.

0.8 Artificial Intelligence

Artificial Intelligence (AI) heeft de afgelopen jaren een enorme groei door gemaakt en impact gehad. Vooral met de introductie van tools zoals Microsoft Copilot en ChatGPT. Dit soort tools kunnen helpen om taken sneller uit te voeren, creatief te denken en complexe informatie samen te vatten. Voor het gebruik van AI is door ons een strategie vastgesteld. Op basis hiervan willen we tooling inzetten om te onderzoeken hoe we slim en veilig gebruik kunnen maken van AI. Hiervoor zijn licenties nodig, zodat onze medewerkers binnen de gestelde kaders gebruik kunnen maken van AI. De jaarlijkse licentiekosten zijn geschat op 65.000 euro.

Algemene dekkingsmiddelen

Extra inkomsten

De uitkomst van het proces rondom de bezuinigingssporen wordt toegevoegd aan de voorjaarsnota. Zie de bijlage bezuinigingen voor een inhoudelijke toelichting en de risico's die we hierin nemen.

tkv	Extra inkomsten algemene dekkingsmiddelen (x 1.000)	2026	2027	2028	2029
0.7	Algemene uitkering: BTW compensatiefonds	511	511	511	511
0.61	OZB	534	1069	1603	2137
3.4	Toeristenbelasting	24	24	24	24
0.64	Hondenbelasting	200	200	200	200
	Totaal	1.269	1.804	2.338	2.872

Effecten Voorjaarsnota Rijk voor Oude IJsselstreek

Onlangs heeft het Rijk de Voorjaarsnota gepresenteerd. De Voorjaarsnota is de basis voor de Meicirculaire 2025 voor gemeenten en laat op macroniveau de effecten voor de gemeenten zien. Eind mei wordt de Meicirculaire 2025 verwacht en dan kan het effect voor de Oude IJsselstreek berekend worden.

De Voorjaarsnota geeft wel enig inzicht in de verwachtingen.

Het betreft een voorlopige inschatting en is uitdrukkelijk nog niet de uitkomst van de meicirculaire 2025.

Volgens berichtgeving zijn er ook signalen dat er binnen de Meicirculaire 2025 onderdelen zijn die een mogelijk negatief effect hebben. Als voorbeeld kan hier de stelpost BTW-compensatiefonds worden genoemd, die op basis van de afrekening 2024 komende jaren verwerkt mag worden. Daarnaast is het afwachten of het ontvangen bedrag voor Loon- en Prijscompensatie voor de komende jaren voldoende zal zijn.

De inschatting voor Oude IJsselstreek zijn als volgt:

Totaaloverzicht (x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Ingeschatte effecten Voorjaarsnota Rijk	3.000	3.000	0	0
	3.000	3.000	0	0

voordelig voordelig

De meicirculaire 2025 is de basis voor de begroting 2026-2029. Voor de behandeling van de Voorjaarsnota 2026 Oude IJsselstreek zal een memo met de effecten Meicirculaire 2025 voor de Oude IJsselstreek worden aangeboden. Aan de hand van de uitkomsten van de Meicirculaire kan het een optie zijn om te koersen op het eerste jaar (2026) sluitend.

Effecten Voorjaarsnota Rijk op macroniveau

In de berichtgeving rondom de Voorjaarsnota van het Rijk wordt gesproken dat gemeenten gecompenseerd worden met € 3 miljard. Dit is geen structureel effect, maar een optelsom van de jaren 2025 t/m 2030. Waarin de voordelige effecten in de jaren 2025, 2026 en 2027 zitten.

Onderstaand een overzicht van de effecten voor de jaren 2026 t/m 2029 zoals opgenomen in deze voorjaarsnota.

Onderstaande tabel geeft de effecten van de Voorjaarsnota van het Rijk op macroniveau weer:

Voorjaarsnota 2025 Rijk d.d. april 2025				
(in miljoenen euro's)				
	2026	2027	2028	2029
Totaal gemeenten	1.312	1.283	-9	-7
1. Demping terugval gemeentefonds	400	422	412	414
2. Tekorten Jeugd voor rekening Rijk vanaf 2025 (50%)	414	414	414	414
3. Groeipad maatregelen Hervormingsagenda Jeugd	498	447		
4. Eigen bijdrage Jeugdzorg			-260	-260
5. Sturen op trajectduur jeugdzorg			-68	-68
6. Indexeren opbrengst Hervormingsagenda Jeugd			-507	-507

Toelichting

1: Vanaf 2026 ontvangen gemeenten een bedrag dat oploopt tot € 424 miljoen structureel om de terugval van het gemeentefonds in 2026 en verder te dempen. Dit betreft slechts een gedeeltelijke compensatie, maar het is een stap in de goede richting.

2: Dit betreft het structureel doortrekken van de compensatie van 50% van het over 2024 vastgestelde gemeentelijk tekort van € 828 miljoen.

3: Dit betreft een verzachting van de besparingen die op basis van de reeks van de Commissie van Wijzen, als onderdeel van de bestuurlijke afspraken over de Hervormingsagenda Jeugd, waren opgenomen. Hiermee worden deze besparingen voor het grootste gedeelte weggenomen. Deze verzachting stopt per 2028. Het kabinet gaat ervan uit dat de maatregelen uit de Hervormingsagenda dan het beoogde effect hebben.

4-6: Dit betreft door het kabinet te treffen extra maatregelen om de kosten van het stelsel verder te beheersen.

Investerings

Nieuwe en aangepaste investeringen

Nieuwe en aangepaste investeringen					
pgr	Nieuwe investeringen (x1.000)	2026	2027	2028	2029
1	Vervanging sportvelden				1.000
1	Subsidie Accommodatiestichtingskosten Gildehuis - Stichting Walburgis Gilde	185			
1	Toekomst SV Wisch*				
3	Vervangende nieuwbouw Woelwaters (Ulft)	542	3.650	3.650	
4	Vloestofdichte vloeren kazernes Varsseveld en Gendringen	60			
Totaal nieuwe investeringen		787	3.650	3.650	1.000
pgr	Aangepaste investeringen (x1.000)	2026	2027	2028	2029
1	Vervanging ondergrondse containers			12	95
1	Oude IJsselzone	-50	-50	-50	-50
3	IKC Silvolde	-3.478	3.478		
Totaal aangepaste investeringen		-3.528	3.428	-38	45

Vervanging sportvelden

Het rapport periodieke keuring sportvelden Oude IJsselstreek is opgeleverd. Daarin is meerjarig opgenomen welke sportvelden onderhoud nodig hebben of aan vervanging toe zijn. Het betreft in de planning voor 2029 op dit moment vervanging van velden voor voetbal en tennis.

Subsidie Accommodatiestichtingskosten Gildehuis - Stichting Walburgis Gilde

Het Gildegebouw heeft een rijke geschiedenis en culturele waarde voor de gemeenschap van Netterden. Het project richt zich op het behoud van de historische waarde van het gebouw, terwijl het aangepast wordt aan de hedendaagse eisen van multifunctionaliteit, toegankelijkheid en energie-efficiëntie. De aanvraag past goed in de subsidieregeling en gaat uit van cofinanciering door de Provincie.

**Toekomst SV Wisch*

Op basis van huidig beleid zijn wij als gemeente alleen verantwoordelijk voor de initiële investering voor kunstgras voor maximaal 375.000 + maximaal 30% van een aanvraag Accommodatiestichtingskostensubsidie. Eén en ander in de veronderstelling dat de fusievereniging SV Wisch, een aanvraag doet voor een oplossing van hun accommodatievraagstuk, aan de Munstermanlaan. (financieel nog niet verwerkt)

Vervangende nieuwbouw Woelwaters (Ulft)

De vervangende nieuwbouw van basisschool de Woelwaters in Ulft nemen we mee bij de ontwikkeling van het plangebied De Wesenthorst. Het stedenbouwkundig kader en het omgevingsplan van dit gebied is in voorbereiding. Bij de vaststelling van het Integraal Huisvestingsplan 2023-2039 hebben we aangegeven financiële middelen nodig te hebben voor de vervangende nieuwbouw van de Woelwaters en de integratie met kinderopvang op dezelfde locatie. In 2026 werken we met de partners het Programma van Eisen uit. Ook bereiden we de aanbesteding voor de bouwactiviteiten voor. In het IHP is in 2023 uitgegaan van 7.420.000 euro. Met de indexatie 2025 van 5,68% (VNG onderwijshuisvesting) gaan we nu uit van 7.842.000 euro (afgerond).

Crisisbeheersing en brandweer, vloeistofdichte vloeren kazernes Varsseveld en Gendringen

Sinds de demarcatie door het Algemeen Bestuur van de VNOG is vastgesteld in december 2021 zijn er duidelijke afspraken gemaakt over het beheer en het gebruik van de brandweerkazernes. Sindsdien is de gemeente verantwoordelijk voor het beheer van het gebouw. Naar aanleiding van de demarcatie is een knelpunten analyse opgesteld voor alle drie de posten in onze gemeente. In deze stukken is opgenomen dat daar waar op het kazerneterrein gewerkt wordt met het oefenen met autowrakken er moet worden voorkomen dat remvloeistof en olie resten in het milieu terecht komt. Hiervoor is een vloeistofdichte vloer een vereiste. Daarnaast kunnen de posten hun voertuigen niet wassen op eigen terrein, maar dat is niet het grootste probleem.

Op alle drie de posten ontbreekt een dergelijke vloer. Omdat de brandweerpost Silvolde op termijn gaat verhuizen is het zonde om daar nu nog in te investeren. Om deze reden wordt extra geld (60.000 euro) gevraagd voor twee vloeistofdichte vloeren op de kazerne Varsseveld en Gendringen.

Vervanging ondergrondse containers

Jaarlijks worden ca. 10 ondergrondse containers vervangen, waarbij in de 1e tranche vooral glascontainers betreft door lekkende vloeistoffen. Later worden de ondergrondse containers restafval en papier vervangen.

Oude IJsselzone

Investerings verlaagd met 50.000 euro kapitaallasten. Zie bezuinigingsvoorstellen.

Investerings uit programmabegroting 2025-2028

Investerings uit programmabegroting 2025-2028*					
pgr Investerings(x1.000)		2026	2027	2028	2029
1	Vervanging voertuigen buitendienst	200	200	295	295
1	Infrastructuur (wegen) en fietspaden	1.500	1.500	1.500	1.500
1	Openbare verlichting	339			
1	Oude IJsselzone**	100	100	100	100
1	Speelruimteplan	190	90	90	90
1	Vervanging ondergrondse containers	83	89	83	
1	Projecten verkeersveiligheid (SPV subsidie)	100	81		
3	IKC Silvolde	6.757			
3	Stimuleringsfonds toekomstbestendige bedrijventerreinen	300	300		
3	Revitalisering bedrijventerreinen Hofskamp Zuid Varsseveld***	1.200	1.200		
5	Bouwkundige aanpassingen Gemeentehuis	25	25		
Totaal investeringen		10.794	3.585	2.068	1.985
pgr Investerings Riolering(x1.000)		2026	2027	2028	2029
1	Aanpassingen aan mechanische riolering	489	489	489	489
1	Reconstructies wegen nav wegininspecties/rioolvervanging	250	250	250	250
1	Riolering vervanging vrijvervalriolering	2.004	2.004	2.004	2.004
Totaal investeringen riolering		2.743	2.743	2.743	2.743

* De kapitaallasten bij deze investeringen zijn geraamd in de programmabegroting

** Is meegenomen in de bezuinigingslijst

*** Wordt waarschijnlijk doorgeschoven naar 2027 en 2028

De lopende investeringen, uit de programma begroting 2025 en de restant kredieten, zullen in aanloop naar de programma begroting 2026-2029 kritisch worden beoordeeld en daar waar nodig worden aangepast.

Onzekerheden, risico's en kansen

Indexering Sociaal Domein

Het risico omvat de indexering van tarieven van onze samenwerkingspartners. Deze is vooralsnog geschat op ruim 1 miljoen euro. De inschatting is gebaseerd op gegevens die al bij ons bekend zijn zoals begroting van verbonden partijen of indexaties die zijn vastgelegd in een contract. Voor het overige deel is uitgegaan van de OVA index van 4,34% ten opzichte van de huidige begroting. Er is dus geen rekening gehouden met eventuele groei of daling van de inzet van voorzieningen. In sommige gevallen kan er gestuurd worden op de indexatie van de tarieven waardoor deze lager kunnen uitvallen.

Participatiewet in balans

In deze wet worden nieuwe maatregelen voorgesteld om de wet beter in balans te krijgen. De maatregelen en zijn vooral gericht op de wijze waarop inwoners worden bejegend of worden ondersteund. De verwachting is dat we vooral middelen nodig gaan hebben om de nieuwe maatregelen te implementeren.

Effect regionale inkoop jeugdhulp met verblijf

Op dit moment loopt er regionaal een aanbesteding voor jeugdhulp met verblijf. Het gaat dan om pleegzorg, gezinshuizenzorg en wonen in een groep. Deze aanbesteding bevat een andere financieringssysteem dan de lopende aanbesteding. Ook worden de aanbesteden 'producten' gewijzigd. Hoewel moeilijk te voorspellen is het de verwachting dat de omzetting van de oude naar de nieuwe situatie in eerste instantie tot hogere kosten zal leiden.

Effect bovenregionale inkoop essentiële functies

Vanaf 1 januari 2025 zijn de nieuwe contracten voor de bovenregionale inkoop van essentiële functies ingegaan. Inzet van deze inkoop is onder andere een beweging naar meer kleinschalige voorzieningen en het verkorten van de doorlooptijd van een opname in verblijf. Op basis daarvan worden dus andere diensten geleverd met andere tarieven dan voorheen. Het effect daarvan zal in 2025 in beeld komen. Buiten dat is de inzet van deze vormen van zorg moeilijk te voorspellen omdat het om enkele jeugdigen per jaar gaat en de kosten daarmee snel op of terug kunnen lopen.

Afbouw SPUK GALA

Sinds 2023 ontvangen wij middelen uit de Brede Specifieke Uitkering (SPUK) die bedoeld is om te werken aan de doelen uit het Gezond en Actief Leven Akkoord. De uitkering loopt t/m 2027 en is verdeeld over verschillende onderdelen. Het is nog niet duidelijk of de SPUK na 2027 een vervolg krijgt. Als dat niet zo is dan heeft dat een effect op het beschikbare budget voor een aantal opdrachten aan onze partners, zoals Sociaal Werk Oude IJsselstreek. Voor hen is in dat geval vanaf 2028 185.000 euro minder beschikbaar. Dit vraagt van ons t.z.t. een inhoudelijke en financiële afweging of we extra budget beschikbaar kunnen en willen maken.

Groen in de kernen, bossen en natuurterreinen

De effecten van klimaatverandering zoals weerextremen met hitte, wateroverlast, stormen, meer ziekten en stikstofdeposities hebben effect op de bossen en bomen in het algemeen. Deze effecten hebben gevolgen voor de groei en mogelijk sterfte van de bomen. Deze effecten zijn niet meer binnen bestaande budgetten op te vangen. Het zijn nu nog incidentele tegenvallers. Een structureel beeld is nog niet te maken.

Beheer overige gebouwen

Bij de recent uitgevoerde conditiemeeting van het gemeentelijk vastgoed is gebleken dat het onderhoud voor diverse panden hoger uitvalt dan oorspronkelijk ingeschat. Dit zal gevolgen hebben voor de kostenraming in de begroting. Verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed is niet in de MJOP's opgenomen, maar wordt meegenomen met de volgende actualisatie van de MJOP. De onttrekking van de reserve zal hoger zijn dan de toevoeging, wat betekent dat we naar de toekomst een negatief resultaat zullen krijgen. Na 2026 zullen we hier zeker rekening mee moeten houden.

Openbare verlichting

Het vervangingsplan 2021-2025 loopt dit jaar op zijn eind. Het is noodzakelijk dit beleid een update te geven. We verwachten als resultaat aan het einde van 2025 dat we ca. 75% verled hebben. We gaan ervan uit dat we het beleid doortrekken om de 100% te behalen. We kunnen dan ook bekijken welke investering we dan nog nodig hebben om alles te verleden. Deze investering willen we dan weer (net als nu is gebeurd) verkapitaliseren. De kapitaallasten dus ten laste brengen van het exploitatiebudget waardoor deze niet de gemeentelijke begroting belast. "

Investering Wegen

Op de meerjaren investeringslijst 2024 en verder is een bedrag van 1.500.000 euro opgenomen voor de reconstructie van wegen. Uit de eerste aanbestedingen van 2024/25 blijkt dat de kosten in de bouwsector zijn toegenomen. Voor 2025 e.v. is de verwachting dan ook dat de bouw- en productiekosten zullen toenemen als gevolg van stijgende loonkosten. Eventuele stijgingen van materialen en grondstoffen zullen meer in lijn liggen met de gemiddelde langjarige stijging. Hierbij moet uiteraard worden opgemerkt dat er nog altijd sprake is van een zeer grote mate van onzekerheid. Geopolitieke ontwikkelingen kunnen ervoor zorgen dat energie-, materiaal- en grondstofprijzen weer snel gaan stijgen. Om de meerjarenplanning in zijn geheel te kunnen uitvoeren is het verstandig om dit per jaar te bekijken.

Civiele projecten (gezamenlijk Wegen en Riolering)

De civiele projecten die vanuit beheer worden geïnitieerd door gelden te combineren vanuit Wegen en Riolering, leveren een grote winst op in efficiëntie, tijd en kosten besparing. De onrustige wereldmarkt zorgt ervoor dat de planning die meerjarig is gemaakt onder druk staat. Er is nauwelijks ruimte om tegenvallers in aanbestedingen op te vangen. Wanneer er een bezuinigingsslag wordt gedaan op een van beide inbrengers zal direct doorwerken in de werken die uitgevoerd kunnen worden. In zijn algemeen zal jaarlijkse indexering van de investeringen gewenst zijn.

Stichting DRU Industriepark

Het is niet ondenkbaar dat de gemeente wordt gevraagd een financiële bijdrage te doen aan de Stichting DRU Industriepark met het oog op de continuïteit van de dienstverlening van de Stichting in het kader van het herstelplan. Op dit moment is het niet in te schatten welke bijdrage mogelijk gevraagd kan gaan worden, evenmin of dat incidentele dan wel structurele bijdragen zouden zijn.

ODA

De effectiviteit en slagvaardigheid van de omgevingsdiensten moet gelet op diverse rapportages van de afgelopen jaren en de grote transitieopgaven (de energietransitie, de stikstofopgave, woningbouwopgave, klimaatadaptatie en circulariteit) waar Nederland voor staat worden versterkt. Hiervoor is in samenspraak met alle bestuurlijke geledingen een programma (InterBestuurlijkProgramma versterking VTH) opgesteld op welke wijze deze versterking vorm moet krijgen. Uit de uitkomst van dit programma, dat ook een wettelijke basis gaat krijgen, blijkt dat de Omgevingsdienst Achterhoek voor een grote uitdaging staat. De omvang en de consequenties hiervan staat nog niet precies vast en zullen in de loop van 2025 inhoud krijgen. Als onderdeel van de gemeenschappelijke regeling ODA zal dit ook voor Oude IJsselstreek forse structurele (financiële) consequenties hebben.

NIS2/BIO

Om te voldoen aan de toekomstige wettelijke eisen voor de NIS2/BIO is het nodig om de processen voor contract- en leveranciersmanagement aan te passen. Om binnen jaar dit proces op orde te hebben is 1 extra fte capaciteit nodig. Dit betreft incidenteel het ontwerpen en implementeren van het proces, waaronder het inventariseren conformiteit contracten, het aanpassen van beleid en opstellen van modelbepalingen. Structureel betekent dit het inrichten van leveranciersmanagement (0,5 fte tot 0,8 fte indien beleid en op processen op orde). Deze rol betreft onder meer het beoordelen van informatiebeveiligingsrisico's in de keten van ICT-diensten en -producten en het beoordelen en monitoren van contracten. We streven ernaar om dit op te lossen binnen de bestaande formatie.

Nieuwe brandweerkazerne Silvolde

In 2020 heeft het AB VNOG de Toekomstvisie 2020-2026 vastgesteld. Deze toekomstvisie is een integrale, samenhangende vooruitblik op de (brandweer)organisatie. Uit het onderzoek van VNOG blijkt dat van samenvoegen van beide posten eigenlijk geen sprake kan zijn. Wel komt uit het onderzoek dat de post moet verplaatsen om de volgende redenen:

- De post is verouderd
- De situering is krap; dat geeft vervelende beperkingen voor het oefenen, wat het vakbekwaam blijven bemoeilijkt. Bij een uitruk is weinig ruimte en dit vertraagt het opkomen.
- Meer adressen zijn sneller bereikbaar bij verplaatsing, waaronder het buitengebied.
- Een centralere positie levert een groter potentieel op voor vrijwillige brandweermensen waarbij steeds minder animo is.

Het investeringsbedrag hiervoor is op dit moment nog onbekend, zou zomaar kunnen oplopen tot 7,5 miljoen euro.

Veiligheidsbeleid - Ondernijning

Versterken personele capaciteit. Voorstel om dit binnen de formatie op te lossen.

Taakstelling op budgetten formatie en bestuur

Dit legt extra druk op de ambtelijke organisatie. Op een bepaald moment is de rek eruit en dat kan leiden tot vermindering van de dienstverlening, minder flexibiliteit om taken op te lossen of om nieuwe taken uit te voeren.

Algemene Uitkering

Er is een kans dat er op basis van de komende circulaire een positieve bijstelling komt vanuit het rijk.

Scenario's Voorjaarsnota

Met als vertrekpunt het saldo van de begroting 2025-2028 en de effecten van de rijks circulaire september en december is in deze Voorjaarsnota, als opmaat voor de begroting 2026-2029, een financieel perspectief uitgewerkt. De provincie staat gemeenten toe om voor een begrotingsperiode óf het eerste óf het laatste jaar financieel sluitend vast te stellen. In de situatie van Oude IJsselstreek zijn beide scenario's uitgewerkt. In dit hoofdstuk lichten we de consequenties van beide scenario's hieronder toe. Wij verwachten meer duidelijkheid te krijgen over de effecten van de voorjaarsnota van het rijk bij de meicirculaire. Een voorlopige inschatting is door ons gemaakt.

Scenario 1: laatste jaar sluitend

Totaaloverzicht (x € 1.000)	2029
Saldo begroting 2025-2028	-6.021
effecten september circulaire	1.394
effecten december circulaire	351
	-4.276
totaal bezuinigingen	5.550
totaal onvermijdelijke ontwikkelingen	-283
nieuw beleid	-75
Kapitaallasten nieuwe en aangepaste investeringen	-477
	439

voordelig

Totaaloverzicht (x € 1.000)	2029
Ingeschatte effecten Voorjaarsnota Rijk	0
	0

Ingeschat saldo	439
-----------------	-----

voordelig

Dit scenario leidt tot minder pijnlijke keuzes voor de korte termijn en geeft meer tijd voor goed afgewogen beslissingen op de langere termijn.

De huidige begroting (2025-2028) geeft in 2029 een saldo van € 6.021.000 negatief. De effecten van circulaire verzachten dit met bijna 2 mln tot een saldo van € 4.276.000. De bijdrage van het rijk voor 2029 kunnen we nog niet inschatten. De inschatting van kosten voor autonome/ onvermijdelijke ontwikkelingen, nieuw beleid en kapitaallasten is totaal € 835.000. Dit betekent dat er een bedrag van € 5.111.000 nodig is voor een sluitende begroting. Hiervoor zijn bezuinigingsopties voorgesteld en aan de inkomstenkant zijn ook maatregelen mogelijk. In totaal levert dit een bedrag op van ruim 5,5 mln euro, zodat de begroting sluitend is.

Het aandeel OZB loopt in dit scenario op tot een verhoging van maximaal 22% in 2029, wat per huishouden neerkomt op ongeveer € 122 extra ten opzichte van 2025. Voor de gemeente betekent dit extra OZB inkomsten van € 2.137.000 en dus ruim 2 mln minder bezuinigen op taken en voorzieningen. Het voordeel van een sluitende begroting in het laatste jaar is dat we de tijd kunnen nemen om een aantal onzekere factoren af te wachten en daarmee de rust kunnen bewaren. Het rijk lijkt gevoelig te zijn voor de argumenten vanuit gemeenten en de samenleving om ravijnjaren af te wenden. Hoe dit voor Oude IJsselstreek uitpakt, is wellicht later dit jaar duidelijker. Ook de maatregelen die we nu nemen om meer grip te krijgen op de uitgaven in het sociaal domein hebben pas effect op de langere termijn.

Dit geldt tevens voor het ingezette 3e spoor: efficiënter werken door samen met partners, gemeenschappelijke regelingen en (nieuwe) technologie besparingen te realiseren vergt voorbereiding, aandacht en tijd. De ervaring van de afgelopen jaren heeft ons geleerd dat we reëler moeten ramen, om zo ook ruimte in onze begroting te houden. We zijn vaak te ambitieus als het gaat om (nieuwe) investeringen. Het uitwerken van plannen, procedures en aanbestedingen kosten vaak meer tijd dan we voorzien. Door strakker te sturen op onze investeringsbehoefte, kunnen we de kapitaallasten beter beheersen.

In het pakket bezuinigingsmaatregelen is ook de afdekking van een aantal risico's opgenomen. Wij wijzen erop dat dit van invloed kan zijn op het eigen vermogen en het weerstandsratio, op het moment dat dit leidt tot tegenvallende kosten.

De extra bijdrage is vooralsnog nul in de voorjaarsnota van het rijk.

Indien we nu geen overhaaste en onomkeerbare keuzes willen maken, biedt dit scenario een stabiele en doordachte basis om op voort te bouwen.

Scenario 2: eerste jaar sluitend

Totaaloverzicht (x € 1.000)	2026
Saldo begroting 2025-2028	-5.853
effecten september circulaire	962
effecten december circulaire	294
	-4.597
totaal bezuinigingen	4.192
totaal onvermijdelijke ontwikkelingen	-427
nieuw beleid	-85
Kapitaallasten nieuwe en aangepaste investeringen	
	-917
	nadelig

Totaaloverzicht (x € 1.000)	2026
Ingeschatte effecten Voorjaarsnota Rijk	3.000
	3.000
	voordelig

Ingeschat saldo	2.083
	voordelig

Dit scenario leidt tot een voortvarende aanpak om grip te houden op onze financiële situatie. We zorgen ervoor dat de nieuwe gemeenteraad (2026) kan starten met een gezonde begroting. De eventuele (extra) bijdrage vanuit het rijk maakt de bezuinigingsopgave kleiner, maar is nog geen feit.

De huidige begroting (2025-2028) geeft in 2026 een saldo van € 5.853.000 negatief. De effecten van circulaire verzoeken dit met bijna ruim 1,2 mln tot een saldo van € 4.597.000. De inschatting van kosten voor autonome/ onvermijdelijke ontwikkelingen, nieuw beleid en kapitaallasten is totaal € 512.000. Dit betekent dat er een bedrag van € 5.109.000 nodig is voor een sluitende begroting. Omdat we nog geen rekening hebben gehouden met de extra rijksbijdrage (inschatting 3 mln), is een bezuinigingspakket samengesteld van ruim 4 mln. Zonder de 3 mln extra vanuit het rijk levert dit een saldo van € 917.000 nadelig; dus geen sluitende begroting. Door de OZB verhoging niet te faseren, maar in 2026 al te verhogen met 16,5%, kan de begroting in dit geval sluitend worden gemaakt.

Maar als we wel rekening houden met de 3 mln extra rijksbijdrage, is het te bezuinigen bedrag nog € 2.109.000 en er is dan nog keuze binnen het voorgesteld bezuinigingspakket van 4 mln. Het is een politieke keuze om de 3 mln op te nemen in het financiële perspectief. We verwachten hierover meer duidelijkheid te krijgen bij de meicirculaire van het rijk.

Indien de rijksbijdrage ongewijzigd blijft, is het noodzakelijk om het voorgestelde bezuinigingspakket door te voeren en de OZB extra te verhogen in dit scenario. Daarnaast is er een risico dat een aantal bezuinigingsopties te ambitieus is, bijvoorbeeld een aantal besparingen die genoemd zijn voor het sociaal domein. De extra inkomsten op leges en hondenbelasting zijn een inschatting en daarmee niet gegarandeerd en leveren dus een klein risico. Bij dit scenario voeren we meteen in 2026 een aantal forse maatregelen door, dit kan leiden tot beslissingen die we achteraf betreuren, omdat er toch een tegemoetkoming komt vanuit het rijk. We nemen hiermee onze verantwoordelijkheid als gemeente, zodat de nieuwe gemeenteraad in 2026 met een sluitende begroting kan starten.

Bijlage: Bezuinigingen

pgr	tkv	Bezuinigingen (x1.000)	2026	2027	2028	2029	Onderbouwing	Risico's
1	8.3	Visie op kleine kernen	25	25	25	25	Het bestaande budget is 50K en wordt gehalveerd.	De kleine kernen aanpak gaat in een lager tempo door. Met een gehalveerd budget kan nog maar één kern per jaar worden voorzien van een visie op woningbouw.
1	8.3	Versnellingsgelden woningbouw	25	50	75	75	De afgelopen jaren is het budget ingezet voor de inzet van projectleiding, specifieke deskundigheid en ondersteuning. Sinds 2023 belasten we deze kosten door naar voorbereidingskredieten, grondexploitaties en middelen vanuit anterieure overeenkomsten. Het budget wordt de laatste twee jaar vooral ingezet voor (senior RO) taken die niet belegd kunnen worden.	Geen wettelijke verplichting. Budget maakt wel onderdeel uit van de woningbouwopgave, (deels) behoud van dit budget versterkt mede de totaalopgave. Door (gedeeltelijke) instandhouding van het budget kan er effectief gehandeld worden bij een binnenkomende vraag.
1	8.1	Bestemmingsplannen	25	25	25	25	Budget bedraagt nu bijna 50K en kan naar 25K. Betreft kosten die verband houden met opstellen en actualiseren van bestemmingsplannen en omgevingsplannen. In de overgang naar één gemeentedeckend omgevingsplan moet nog veel gebeuren, maar daar is ook een aparte reserve voor.	De besparing wordt verder uitgewerkt en daarmee verwachten we aan het minimum van onze wettelijke plicht voldoen.
1	5.5	Gemeentelijke monumenten	25	25	25	25	Huidige budget is 75K en we bezuinigen hier 25K op. Budget voor onderhoud en restauratie. Geen wettelijke verplichting voor ons, wel voor eigenaren om monumenten in stand te houden. Het raakt een kleine groep bewoners. We verwachten dat deze groep ook met minder subsidies in staat is om dit financieel te dragen.	Klein risico is dat we over moeten gaan op handhaving en hiervoor kosten moeten maken.
1	8.3	Duurzaamheidsagenda	50	50	50	50	Met de komst van SPUKs kunnen uitgaven die normaliter ter laste kwamen van het budget duurzaamheidsagenda ten laste worden gebracht van Spuk middelen.	Om het gemeentelijke uitvoeringsprogramma energietransitie uit te voeren is budget nodig. De Spuk gelden zijn op dit moment nog niet structureel, als Spuks komen te vervallen dan val je terug op je eigen budgetten. We vinden de energietransitie belangrijk en hebben keer op keer ambitie uitgesproken en de opgave bevestigd, een verlaagd budget kan leiden tot vertraging in de uitvoering.

pgr	tkv	Bezuinigingen (x1.000)	2026	2027	2028	2029	Onderbouwing	Risico's
1	8.3	Energiearmoede	250	250	150	150	Voor de jaren 26, 27, 28 kan deze bijdrage betaald worden uit SPUK middelen. Vanaf 2029 zijn nog geen middelen vanuit het rijk beschikbaar gesteld, we stellen ons op het standpunt dat het rijk hier structureel middelen voor beschikbaar moet stellen en daarom schrappen we het budget opgenomen in onze eigen begroting.	Er is geen wettelijke verplichting na 2028. Om de aanpak voort te zetten is minimaal 100K nodig. Het is de combinatie van armoede vermindering en energiebesparing. Iets doen voor mensen met lage inkomen en energiebesparing is een politieke wens.
1	8.1	Plattelandsontwikkeling	16	16	16	16	Budget bedraagt 31K en wordt gehalveerd. Het budget wordt momenteel ingezet voor educatie en ondersteuning platteland. Onder andere via de Plattelandsraad. Budget wordt momenteel niet volledig gebruikt.	De afgelopen 3 jaar is er intensief ingezet op plattelandsontwikkeling, voor het project WATEA waren aanvullende middelen beschikbaar gesteld. Met het wegvallen van WATEA is dit het enige overgebleven budget voor de ontwikkeling. Vanuit de provincie of het rijk krijgen we vooralsnog geen geld. Als we budget verminderen, dan zal onze toekomstige inzet op meerdere vlakken minder moeten worden. We werken als gemeente aan een lokaal programma Vitaal Buitengebied, hier valt plattelandsontwikkeling onder. Dit budget vormt het uitvoeringsbudget van dit programma.
1	8.1	Leges omgevingsvergunningen RO	11	11	11	11	Verhogen leges (extra inkomsten)	Hiermee worden lasten verhoogd voor de aanvrager. Er bestaat een klein risico dat we het bedrag niet halen.
1	8.3	Leges omgevingsvergunningen Bouwen	65	65	65	65	Verhogen leges (extra inkomsten)	Hiermee worden lasten verhoogd voor de aanvrager. Er bestaat een klein risico dat we het bedrag niet halen.
1	8.3	Leges bouw informatie 506 < 1.000					Verhogen leges (extra inkomsten)	Hiermee worden lasten verhoogd voor de aanvrager. Er bestaat een klein risico dat we het bedrag niet halen.
1	5.7	Investering Oude IJsselzone (kapitaallasten)	4	7	11	14	Bezuinigen op voorbereidingsbudget inrichting Oude IJsselzone. Voorstel is om de huidige investering te halveren van 100K naar 50K. Dit levert uitgaande van een afschrijvingstermijn van 15 jaar elk jaar opnieuw circa 3.500 euro op.	Per jaar is 100K in de begroting opgenomen. De afgelopen jaren was ook 100K per jaar beschikbaar. Hiervan is voor de lopende opdrachten nog voldoende beschikbaar, maar het kan zijn dat met een halvering van deze investering nieuwe opdrachten minder makkelijk verstrekt kunnen worden.
1	5.7	Groenvoorzieningen(bloembollen)	22	22	22	22	Onderdeel budget beheer en onderhoud groenvoorziening. Geen voorjaarsbollen meer planten en onderhouden.	geen
2	5.1/5.3	Begroting basissubsidies	70	70	70	70	Bijstellen van de begroting. Voorstel is om reëel te ramen.	geen
2	6.1	Bijdragen maatschappelijke initiatieven gebiedsmakelaars	31	31	31	31	Het betreft aanjaaggeld voor maatschappelijke initiatieven. We merken dat dit budget niet wordt uitgeput, en schatten in, dat we met minder nog steeds een goede bijdrage kunnen leveren.	Aanleiding voor deze middelen was een motie van de gemeenteraad. Als er toch veel extra ontwikkelingen zouden zijn, moeten we keuzes maken.

pgr	tkv	Bezuinigingen (x1.000)	2026	2027	2028	2029	Onderbouwing	Risico's
2	6.1	Subsidieregeling maatschappelijk effect	15	30	30	30	Middelen beschikbaar voor initiatieven die maatschappelijke meerwaarde hebben, zoals Openluchttheater Engbergen, CareTravel, Kindervakantiedagen of Stichting Wensvakantie. Dit zijn geen wettelijke taken, daarom kunnen we hiermee stoppen.	Op onderdelen valt mogelijk een waardevol maatschappelijk initiatief weg. Optie is om gedeeltelijk te bezuinigen en deze initiatieven overeind te houden.
2	6.1	Herijken subsidie sociaal werk	25	25	25	25	Beter richting geven binnen de opdracht. Onder meer clientondersteuning beleggen binnen deze opdracht. Doel is dat de sociale basis beter wordt ingericht voor preventie, versterken van het netwerk en laagdrempelige hulp om geïndiceerde zorg te voorkomen.	Zeer beperkt risico, door de opdracht van sociaal werk aan te scherpen zien wij mogelijkheden om daarmee de clientondersteuning beter in te bedden.
2	6.1	Clientervaringsonderzoek	20	20	20	20	De respons is al verschillende jaren laag, ondanks dat er maatregelen zijn getroffen om de respons te verhogen. Andere gemeenten pogen dit ook en tot op heden is er nog geen succesvol voorbeeld. Voorstel is daarom terug te gaan naar alleen de wettelijke taak opgenomen in de Wmo.	Beperkt, wellicht beter om een klankbordgroep met inwoners in te richten. Dan bestaat er ook de mogelijkheid om beter de dialoog te voeren en door te vragen.
2	6.5	Werkervaringspremie	40	40	40	40	Voorstel is om deze premie niet meer toe te kennen. Ingevoerd om armoedeval in het eerste jaar bij uitstroom te verlagen en stimulans tot werk te vergroten. Geen wettelijke taak.	Is een maatregel die is geïntroduceerd om armoedeval en daarmee de stimulans tot werk te vergroten. De effectiviteit van deze maatregel is nog niet gemeten, daardoor is het ook moeilijk om te bepalen wat de omvang van het risico is als deze maatregel stopt.
2	6.5	Loonwaardemetingen	35	35	35	35	Beleidsmatige aanpassing, deels zelf in het takenpakket op te nemen. Plan is in de praktijk al opgepakt ongeacht bezuinigingen.	geen
2	6.5	Maatschappelijke banen	180	180	180	180	Geen wettelijke verplichting, daarbij zijn er alternatieven om de doelgroep te helpen vanuit bestaande middelen (denk aan loonkostensubsidie).	geen
2	6.751/2	Kaderen jeugdhulpplicht	300	350	400	400	Gebaseerd op de veranderingen in de hervormingsagenda, denk aan verdere kaders op het gebied van jeugdhulp in het onderwijs, en jeugdhulp rond echtscheidingen, verder uitwerking normaliseren. Deze aanpassingen vragen aanpassing van de verordening en vervolgens de implementatie in de uitvoering, dialoog met ouders en samenwerkingspartners. Hier ligt een potentieel, maar dit vraagt tijd van alle betrokkenen. Gefaseerd vanaf 2027 kan hier een besparing op ingeboekt worden.	Deze opdracht tot veranderingen zit al vervat in de hervormingsagenda jeugd, dus hiermee moeten/gaan we aan de slag als het rijk meer duidelijkheid gaat geven over wat wel/niet des Jeugdwet is.

pgr	tkv	Bezuinigingen (x1.000)	2026	2027	2028	2029	Onderbouwing	Risico's
2	6.821	Toekomstscenario kind en gezinsbescherming	100	150	150	100	Wettelijke verplichting rond toekomstscenario is uitgesteld naar 2030. Gezamenlijk met de partners in de regio wordt het plan verder uitgewerkt.	Samen met BZJ en de partners in de veiligheidsketen wordt er gewerkt aan de veiligheid in gezinnen. Op die manier heeft dit onderwerp continue aandacht.
2	6.811	Beschermde wonen (baten)	400				De kans dat de inkomsten op dit niveau blijven is mogelijk niet reeel en daarmee een risico. Ten eerste omdat de kosten van de maatschappelijke opvang stijgen, daarmee het budget van de centrum regeling (voor verdeling overschot) ingezet gaat worden. Verder is onduidelijk hoe het verdeelmodel zich gaat ontwikkelen.	Nog veel onduidelijkheid over de ontwikkelingen rondom het beschermd wonen budget. Afgelopen jaren, was de teruggave hoger dan begroot. Door ontwikkelingen rondom de maatschappelijk opvang, loopt deze hogere teruggave mogelijk terug. Verder onduidelijkheid over verdere doordecentralisatie. In 2026 nog wel hogere teruggave verwacht, dat gaat over 2025. Veel verder kijken is obv de huidige info niet mogelijk.
3	3.4	Economische initiatieven	32	32	32	32	Het betreft aanjaaggeld voor economische initiatieven. We merken dat dit budget niet altijd wordt uitgeput, en schatten in, dat we met minder nog steeds een goede bijdrage kunnen leveren.	Als er toch veel extra ontwikkelingen zijn, moeten we prioriteren en kunnen we eventueel geen bijdrage leveren.
4	1.1	VNOG		50	50	50	We zijn hierbij ook afhankelijk van andere gemeenten maar dit is ook een kans om hierover in gesprek te gaan.	We zijn hierbij ook afhankelijk van andere gemeenten.
4	1.2	Wet goed verhuurderschap		30	30	30	We gaan ervan uit dat we vanaf 2026 de implementatie van deze wet op orde hebben. In 2024 en 2025 vraagt dit nog een extra inspanning. Verwachting is dat we vanaf 2026 de geringe vraag in het reguliere proces kunnen oppakken.	Wettelijke verplichting om uit te voeren, maar gezien de waarschijnlijke omvang kan deze taak door eigen medewerkers worden uitgevoerd.
5	0.4	Bestuurlijke representatie	5	5	5	5	College vindt het belangrijk om een voorbeeld te geven, de kosten voor bestuurlijke representatie kunnen minder; voorstel is 10% minder.	geen
5	0.1	Reis- en verblijfkosten bestuur	1	1	1	1	College vindt het belangrijk om een voorbeeld te geven, daarom een taakstelling van 10%.	geen
5	0.1	Rekenkamer	4	4	4	4	Budget versoberen door bijvoorbeeld het aantal onderzoeken te verminderen. Afschaffen kan niet vanwege wettelijke verplichting.	geen
5	0.8	Onvoorzien	50	50	50	50	Post is verplicht volgens BBV, maar de hoogte mogen we zelf bepalen en mag ook 0 zijn. Kan daarom verlaagd worden. Afgelopen 4 jaar slechts één keer ingezet.	geen
5	0.1	Wethouderspensioenen	177	177	177	177	Met deze post dekken we een risico af, de raming klopt meestal niet met de werkelijke kosten.	De verplichte doorbetaling van pensioenen loopt hiermee geen risico.
5	0.4	Communicatie uitbesteed werk	20	20	20	20	Deel van het budget blijft jaarlijks over. Besparen op fotografie en marketingkosten OIJ maakt sterk.	geen

pgr	tkv	Bezuinigingen (x1.000)	2026	2027	2028	2029	Onderbouwing	Risico's
5	0.8/0.1	Personeel en bestuur	650	650	650	650	Taakstelling op budgetten formatie en bestuur. Daar bovenop lossen we nog een aantal knelpunten op binnen de formatie. Onder meer: versterking leveranciersmanagement conform NIS2, ondersteuning op handhaving, uitbreiding inzet op ondermijning, inzet op uitvoering wet goed verhuurderschap, coördinatiefunctie op verkrijgen van subsidies.	Dit legt extra druk op de ambtelijke organisatie. Op een bepaald moment is de rek eruit en dat kan leiden tot vermindering van de dienstverlening, minder flexibiliteit om taken op te lossen of om nieuwe taken uit te voeren.
5	DIV	Eigen vermogen t.b.v. dekking kapitaallasten	250	250	250	250	Verlaging van de algemene reserve met 5 miljoen ineens om een bestemmingsreserve te vormen teneinde structureel de afschrijvingslasten van specifiek aan te wijzen investeringen te dekken. Dit geeft al naar gelang de afschrijvingstermijn van het actief een voordeel op de kapitaallasten van gemiddeld 250K per jaar. De rentelast blijft bestaan en kan niet op deze manier worden gedekt.	Dit verlaagd het weerstandsvermogen met 5 miljoen, er is derhalve minder beschikbaar om risico's af te dekken. Versterken van risicomangement is daarom essentieel. Uiteraard is dit voorstel alleen mogelijk als de algemene reserve op het moment van vorming bestemmingsreserve voldoende groot is en onze huidige norm van een ratio weerstandsvermogen van > 2,0 wordt heroverwogen.
99	0.7	Algemene uitkering: BTW compensatiefonds	511	511	511	511	De provincie accepteert 100% = 815K, wij ramen nu 400K. Voorstel is maximaal 75% ramen.	Bijstelling volgt in de jaarrekening, afhankelijk van de rijksuitgaven.
99	0.61	OZB	534	1069	1603	2137	Verhogen tot maximaal 22%. Maximaal betekent gemiddeld 122 euro extra per normaal huishouden. Bij deze berekening is rekening gehouden met scenario 1, het laatste begrotingsjaar (2029) sluitend. Gemiddeld percentage stijging per huishouden per jaar t.o.v. 2025 : 2026 5,11% (€ 31 extra) 2027 11% (€ 61 extra) 2028 16,5% (€ 92 extra) 2029 22% (€ 122 extra)	geen
99	3.4	Toeristenbelasting	24	24	24	24	Verhogen van 1,50 naar 1,65 euro per nacht.	geen
99	0.64	Hondenbelasting	200	200	200	200	Principe van de vervuiler betaalt. We maken nu wel kosten vanwege opruimen hondenpoep. De kosten voor het leveren van gratis hondenpoepzakjes, het legen van de afvalbakken (80% hondenpoep gevuld) en de verwerking van dit afval kost ons ca 100K. Door nu hondenbelasting in te voeren betaalt de inwoner mee aan deze service. Volgens de statistieken heeft 17,8% van de huishoudens een hond (17.000 huishoudens in de gem OIJ) bij 70 euro per hond is in totaal ca 200K.	Proces moet ingericht worden, dit vergt extra ambtelijke capaciteit.
			4.192	4.550	5.063	5.550		

